

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o akčnom pláne EÚ v oblasti lesného hospodárstva“

KOM(2006) 302, konečné znenie

(2006/C 324/14)

Európska komisia sa 19. júla 2006 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Grémium poverilo 4. júla 2006 odbornú sekciu pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci.

Vzhľadom na naliehavosť témy bol pán Wilms rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 430. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 26. októbra 2006 vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal jednohlasne nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) podotýka, že akčný plán EÚ v oblasti lesného hospodárstva musí byť ekonomicky, ekologicky a sociálne (udržateľne) vyvážený a rovnocenne rozvrhnutý. To isté sa týka aj implementácie kľúčových opatrení v praxi.

1.2 Výbor sa vyslovuje za zvýšenie počtu cieľov zo 4 na 5 pridaním cieľa „podpora lesa ako pracovného prostredia“, ktorý by obsahoval „zabezpečenie a rozšírenie odborných zručností lesných pracovníkov“ a „posilnenie a zachovanie vidieckych oblastí“.

1.3 Výbor navrhuje zohľadniť zabezpečenie a rozšírenie odborných zručností lesných pracovníkov v prípade, keď sa les berie do úvahy ako pracovné prostredie. Ide o rozumný návrh, keďže popri vlastníkoch lesov to nakoniec budú zamestnanci lesných závodov, ministerstiev a správ v členských štátoch, od ktorých sa bude očakávať uplatňovanie akčného plánu vo vidieckych oblastiach.

1.4 EHSV považuje posilnenie a udržiavanie vidieckych oblastí za dôležitý činiteľ pri zabezpečovaní úspešného uplatňovania akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva priamo v členských štátoch. Kapitola akčného plánu, ktorá hovorí o vidieckych oblastiach aktívne zabezpečí, že tieto oblasti budú mať v Európe budúcnosť, že nebudú upadať a zaostávať ako ekologické a sociálne pustatiny.

1.5 Výbor považuje za dôležitú skutočnosť, že akčný plán EÚ v oblasti lesného hospodárstva je absolútne spoľahlivým projektom a nielen vyjadrením vôle. Spoľahlivosť je nepostrádateľná pre prijatie akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva a pre jeho dôveryhodnosť.

2. Úvod

2.1 Pri vypracovávaní akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva Komisia a členské štáty vytvorili spoločnú víziu lesníctva a príspevku lesov a lesníctva k modernej spoločnosti:

2.2 Lesy pre spoločnosť: dlhodobé polyfunkčné lesníctvo, ktoré plní súčasné a budúce spoločenské potreby a zaručuje živobytie súvisiace s lesníctvom.

2.3 Multifunkčné lesníctvo ponúka ekonomické, ekologické, sociálne a kultúrne výhody. Poskytuje obnoviteľné a ekologicky vhodné suroviny a zohráva významnú úlohu v oblasti hospodárskeho rozvoja, zamestnanosti a prosperity Európy, najmä vo vidieckych oblastiach. Lesy prispievajú ku kvalite života tým, že poskytujú príjemné životné prostredie, príležitosti na trávenie voľného času a rekreáciu a zároveň predstavujú ochrannú a ekologickú hodnotu. V lesoch by sa malo zachovať duchovné a kultúrne dedičstvo, ktoré reprezentujú.

2.4 V súlade s uvedeným má akčný plán štyri hlavné ciele:

- zlepšovanie dlhodobej konkurencieschopnosti;
- skvalitňovanie a ochrana životného prostredia;
- prispievanie ku kvalite života;
- podpora koordinácie a komunikácie.

2.5 Päťročný akčný plán (na roky 2007 – 2011) pozostáva zo súboru kľúčových opatrení, ktoré Komisia navrhuje realizovať spolu s členskými štátmi. Obsahuje aj ďalšie opatrenia, ktoré môžu členské štáty vykonať podľa svojich konkrétnych podmienok a priorít, s podporou z existujúcich nástrojov Spoločenstva, i keď realizácia môže vyžadovať aj nástroje členského štátu.

2.6 S ohľadom na praktické uplatňovanie akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva je pri lesníckych opatreniach a rozhodnutiach potrebný transparentný rámec na úrovni Spoločenstva a členských štátov.

2.7 Akčný plán by mohol slúžiť na informovanie a vypracovanie ďalších cieľných činností politiky lesného hospodárstva medzi opatreniami Spoločenstva a politikou lesného hospodárstva v jednotlivých členských štátoch.

2.8 Cieľom akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva je zachovať, podporovať a rozširovať ekonomickú, ekologickú a sociálnu (udržateľnú) správu lesov a polyfunkčnú úlohu lesov.

2.9 Zásadou by bolo stanoviť vzájomne porovnateľné lesnícke programy v členských štátoch ako záväzný rámec na plnenie medzinárodných záväzkov a uplatňovanie pravidiel v oblasti lesníctva. Rastúci význam globálnych a medziodvetvových tém v politike lesného hospodárstva, napríklad používanie dreva ako zdroja energie, si vyžaduje väčšiu dôslednosť, informovanosť a koordináciu.

2.10 Vychádzajúc z veľkej rozmanitosti ekologických, sociálnych, ekonomických a kultúrnych prvkov a rozličných foriem vlastníctva lesov v EÚ je EHSV presvedčený, že akčný plán by mal zohľadňovať potrebu špecifických regionálnych podnetov a opatrení pre rôzne druhy správy lesov a rôzne druhy vlastníckych vzťahov. Výbor zdôrazňuje dôležitú úlohu, ktorú zohrávajú vlastníci lesov, zamestnanci správy lesov a vidiecke oblasti pri trvalo udržateľnej správe lesov v EÚ.

2.11 Výbor odporúča Komisii, aby vo svojom akčnom pláne EÚ v oblasti lesného hospodárstva zohľadnila nasledujúcich päť cieľov:

- zvyšovanie dlhodobej konkurencieschopnosti;
- zlepšovanie životného prostredia a jeho ochrana;
- zlepšovanie kvality života prostredníctvom trvalo udržateľnej správy lesov;
- podpora koordinácie a komunikácie;
- podpora lesa ako pracovného prostredia.

3. Opatrenia

3.1 Zvyšovanie dlhodobej konkurencieschopnosti

3.1.1 Výbor je presvedčený, že v súvislosti s týmto cieľom by sa mali brať do úvahy potenciálne nedrevné produkty lesa, napríklad poskytovanie veľmi kvalitnej pitnej vody alebo vzťahy medzi CO₂ a obchodovaním s emisiami.

3.1.2 Ku kľúčovému opatreniu 2: „Podporiť výskum a technologický rozvoj na zlepšenie konkurencieschopnosti lesníckeho sektora“

3.1.2.1 Okrem povzbudzovania by všeobecná výmena výsledkov výskumu a technologického vývoja resp. všeobecný transfer poznatkov medzi európskymi výskumnými strediskami mal takisto pomôcť pri upevnení konkurencieschopnosti v odvetví lesného hospodárstva.

3.1.2.2 Na zlepšenie všeobecnej konkurencieschopnosti lesného hospodárstva by akčný plán mal v spolupráci s jednotlivými členskými štátmi vedecky objasniť, koľko zamestnancov so zodpovedajúcou kvalifikáciou je potrebných v členských štátoch na hospodárny výkon trvalo udržateľnej lesnej správy na základe národných zákonov a predpisov.

3.1.3 Ku kľúčovému opatreniu 3: „Výmena a hodnotenie skúseností s oceňovaním a obchodovaním s nedreveným lesníckym tovarom a službami“

3.1.3.1 EHSV si myslí, že vlastníci lesov by nemali dostávať kompenzácie prostredníctvom subvencovania tovarov a služieb, s ktorými sa v súčasnosti neobchoduje. Individuálni užívatelia a príjemcovia dávok by za služby mali platiť priamo vlastníkom lesov.

3.1.3.2 Výbor odporúča Komisii, aby Stálemu lesníckemu výboru (SFC) navrhla vytvorenie účelovej pracovnej skupiny, ktorá by zistila a zdokumentovala, aké opatrenia a skúsenosti v súvislosti doplnkovými odbytovými možnosťami pri lesných produktoch a službách jestvujú v jednotlivých členských štátoch. Všetci vlastníci lesov a členské štáty budú mať úžitok z takejto výmeny dokumentácie.

3.1.4 Ku kľúčovému opatreniu 4: „Podpora využitia lesnej biomasy na výrobu energie“

3.1.4.1 Pri spracovávaní zvyškového dreva na získavanie energie sa musí zabezpečiť, že takéto využívanie nebude spôsobovať zhoršovanie akosti pôdy a následnú redukciu rozmanitosti druhov.

3.1.4.2 Ak sa ako energetický zdroj používa chemicky ošetrovaný drevný odpad, malo by sa zabezpečiť, aby sa nebezpečné zvyšky spaľovacieho procesu nevypúšťali do ovzdušia ani do pôdy.

3.1.4.3 EHSV je presvedčený, že európske rozhodnutia sa musia robiť na základe vedecky podložených výsledkov výskumu toho, kto (členské štáty) používa drevo ako zdroj energie, a ako a kde sa využíva trvalo udržateľným spôsobom. Len v rozvojových krajinách sa 50 % spotrebovaného dreva využíva ako nenahraditeľné palivo (zdroj energie) bez zodpovedajúcej pridanej hodnoty. To by sa nemalo dovoliť v členských štátoch EÚ; malo by sa od toho upustiť. Najvhodnejšia strategická voľba z hľadiska ekologického, ekonomického a sociálneho, pokiaľ ide o získavanie energie z dreva v Európe, by sa mala zhodnotiť s dlhodobým výhľadom a uviesť do praxe.

3.1.4.4 Kým sa nejaký geneticky upravený rastlinný materiál alebo nejaké geneticky upravené semená začnú používať v lesníctve, musí sa zaručiť, že sú ekologicky prijateľné.

3.1.5 Ku kľúčovému opatreniu 5: „Podpora spolupráce medzi vlastníckmi lesov a zlepšenie vzdelávania a prípravy v oblasti lesníctva“

3.1.5.1 Nemala by sa podporovať iba spolupráca s vlastníckmi lesov, ale aj so zamestnancami lesného hospodárstva. Lesníci a strední riadiaci pracovníci majú vo vidieckych oblastiach špeciálnu úlohu ako spojivo medzi vlastníckmi lesov a priemyslom. Táto úloha by sa mala zachovať a podporovať prostredníctvom vhodných štruktúr. Mobilizácia zdrojov dreva a správa lesov závisí od dostupnosti miestnych kvalifikovaných riadiacich pracovníkov.

3.1.5.2 Vychádzajúc z toho EHSV tvrdí, že členské štáty by mali podporovať odbornú prípravu a ďalšie vzdelávanie vlastníkov lesov, pracovníkov lesnej správy, lesných robotníkov a lesných závodov. Členské štáty by mali zriadením poradenských služieb povzbudzovať nielen združenia vlastníkov lesov, ale aj zamestnanecké organizácie v odvetví. Táto podpora je súčasťou trvalo udržateľného (sociálneho) rozvoja, ktorý je zvlášť potrebný vo vidieckom prostredí.

3.1.5.3 Na zlepšenie konkurencieschopnosti a ekonomickej realizovateľnosti v lesnom hospodárstve môžu členské štáty ako súčasť svojich priorít taktiež

- podporovať rozvoj stavovských organizácií;
- zapájať stavovské lesnícke združenia ako samozrejmych účastníkov rozhodovania o politike lesného hospodárstva;
- podporovať konkrétne pracovné profily v lesníctve na základe akčného plánu EÚ v oblasti lesného hospodárstva;
- podporovať dobrovoľnú certifikáciu lesníctva v uznávaných systémoch.

3.2 Zlepšovanie životného prostredia a jeho ochrana

3.2.1 Výbor je presvedčený, že zachovanie, ochrana a rozširovanie ekologicky trvalo udržateľného lesného hospodárstva a šetrenie lesov sú nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa navrhovaného Komisiou.

3.2.2 EHSV považuje dobrovoľnú certifikáciu lesných závodov v uznávaných systémoch certifikácie za veľmi nápomocnú pri zaručení, podpore a rozširovaní trvalo udržateľného hospodárenia.

3.2.3 Ku kľúčovému opatreniu 8: „Pracovať na vytvorení európskeho systému pre monitorovanie lesov“

3.2.3.1 EHSV víta koncepciu európskeho systému na monitorovanie lesov. Príslušné medzinárodné organizácie, ktoré by sa do systému mali zapojiť, by mali byť uvedené menovite v zozname, aby sa zabezpečilo, že sa nezabudne na dôležitých aktéroch a znalcoch.

3.2.3.2 Európske stredisko údajov o lesoch by malo širokej verejnosti predstaviť a podľa potreby prístupniť údaje, ktoré musia byť zozbierané a vedecky vyhodnotené podľa smerníc o ochrane údajov.

3.2.4 Ku kľúčovému opatreniu 9: „Zvýšenie ochrany lesov v EÚ“

3.2.4.1 Dôležitým základom priebežných informácií o stave lesov sú lesnícke správy jednotlivých členských štátov, ktoré sa vypracovávajú a zverejňujú každoročne. Výbor je preto presvedčený, že vypracovávanie individuálnych správ by sa malo podporovať prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu na rozvoj vidieka (EPFRV) a nástroja Life+.

3.2.4.2 Na predchádzanie lesným požiarom by sa mal intenzívnejšie využívať a podporovať prechod z monokultúr, ktoré ľahko podliehajú požiarom, na zmiešané porasty.

3.3 Pokiaľ ide o tretí cieľ akčného plánu navrhovaného Komisiou („prispievanie ku kvalite života“), EHSV navrhuje nasledovné nové znenie: „**zlepšovanie kvality života prostredníctvom trvalo udržateľnej správy lesov**“.

3.3.1 Komisia vo svojom oznámení poznamenáva, že členské štáty môžu podnecovať investície, ktoré zvyšujú verejnú hodnotu prírodných krás lesov. Výbor zastáva názor, že EPFRV by takisto mohol poskytovať podporu pri zachovávaní a posilňovaní vidieckych oblastí.

3.3.2 Ku kľúčovému opatreniu 10: „Podpora ekologického vzdelávania a informácií“

3.3.2.1 Podpora vzdelávacích a informačných opatrení by sa nemala týkať iba oblasti životného prostredia. Rovnako by sa mala podporovať spoločenská oblasť. Tieto dve oblasti sa prelínajú. Napríklad spoločenská zodpovednosť učiteľov alebo kultúrny rozmer si vyžadujú maximum vzdelávania a informovania v spoločenskej oblasti.

3.3.3 Ku kľúčovému opatreniu 12: „Preskúmať potenciál mestských a prímestských lesov“

3.3.3.1 V mestách a mestských aglomeráciách jednoznačne vo všetkých členských štátoch ubúdajú lesné plochy a zásoby dreva. Lesné plochy sú ohrozované poškodením z väčších emisií a zvlášť výrubom. Kvôli nadpriemernému dopytu po pôde na obytné a priemyselné účely a neustálemu rozširovaniu infraštruktúry je pôda na kompenzačné opatrenia v tej istej prírodnej lokalite zriedka dostupná. Dôležitú úlohu v tomto trende zohráva rozširovanie ciest, železníc a letísk.

3.4 Podpora koordinácie a komunikácie

3.4.1 Ku kľúčovému opatreniu 13: „Posilniť úlohu Stáleho lesníckeho výboru“

3.4.1.1 EHSV zastáva názor, že počas implementácie akčného plánu by sa mali organizovať stretnutia, na ktorých by sa stretli združenia a ostatní aktéri trvalo udržateľnej správy lesov z Európy. To isté platí o vytváraní účelových pracovných skupín. Tieto opatrenia by zabezpečili, že akčný plán budú akceptovať a podporovať mnohé subjekty zainteresované do správy lesov.

3.4.2 Ku kľúčovému opatreniu 16: „Posilniť postavenie profilu EÚ v medzinárodných procesoch súvisiacich s lesníctvom“

3.4.2.1 Opatrením na zredukovanie celosvetového odlesňovania by bolo vytvorenie európskeho zákona o ochrane pralesov, ktorý by okrem iného stanovil, za akých právnych podmienok by sa drevo z tropických lesov a pralesov do EÚ mohlo dovážať a v nej ďalej spracovávať a používať. Komisia by mala zväziť zodpovedajúcu legislatívnu iniciatívu a do roku 2012 dosiahnuť schválenie európskeho zákona o ochrane pralesov. EHSV by chcel zdôrazniť, že pokračujúci proces v rámci akčného plánu presadzovania právnych predpisov, riadenia a obchodovania v lesnom hospodárstve (FLEGT) môže byť nástrojom na boj z celosvetovým odlesňovaním a zhoršovaním stavu pralesov. Legislatíva v rámci FLEGT by mala pracovať ako sústava, ktorá

by predišla dodávkam dreva z nelegálnej ťažby na trh EÚ a jej spracovateľskému priemyslu.

3.4.3 Ku kľúčovému opatreniu 18: „Zlepšiť výmenu informácií a komunikáciu“

3.4.3.1 Na znásobenie účinkov by všetky subjekty v oblasti správy lesov mali byť zapájané a finančne podporované pri podujatiach, ktoré môžu mať veľký vplyv na verejnosť v členských štátoch.

3.5 EHSV je presvedčený, že na zaručenie trvalo udržateľnej správy lesov v EÚ by sa mali zabezpečiť odborné zručnosti lesných pracovníkov. V tejto súvislosti zohráva rozhodujúcu úlohu aj posilnenie a zachovanie vidieckych oblastí. EHSV preto vyzýva Komisiu, aby vzala do úvahy nový cieľ, a to **„podporu lesa ako pracovného prostredia“**

3.5.1 Výbor zdôrazňuje, že les môže všetky svoje funkcie a spoločenské úlohy plniť iba vtedy, ak je v lesnej správe a starostlivosti o lesy zamestnaný dostatok ľudí (lesných robotníkov, strojníkov, úradníkov lesnej správy a lesníckych riadiacich pracovníkov). Títo zamestnanci by mali mať základnú špecializovanú kvalifikáciu a neustále sa ďalej vzdelávať. To isté platí pre vlastníkov lesov, ktorí pracujú spolu so svojimi zamestnancami. Kvalifikácia by mala byť prispôbena ekonomickým, ekologickým a sociálnym požiadavkám práce. Osobitne to platí pri zabezpečovaní ochrany lesov.

3.5.2 Na dosiahnutie tohto cieľa EHSV navrhuje nasledujúce nové kľúčové opatrenia:

- Kľúčové opatrenie 19: Podpora odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania
- Kľúčové opatrenie 20: Skúmanie súvislostí medzi trvalo udržateľnou správou lesov a odbornou prípravou resp. kvalifikáciou v lesnom hospodárstve
- Kľúčové opatrenie 21: Vidiecke oblasti

3.5.3 Ku kľúčovému opatreniu 19: „Podpora odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania“

3.5.3.1 Komisia a členské štáty by mali zvýšiť svoju podporu odbornej prípravy a ďalšieho vzdelávania, výskumu, vývoja a technologického transferu v oblasti lesného hospodárstva, drevárstva a ochrany prírody.

3.5.3.2 Výbor tvrdí, že Komisia musí podporovať uznané systémy certifikácie správy lesov, ktoré pomáhajú zaručiť a rozšíriť zamestnanosť poskytovaním ukazovateľov trvalo udržateľného personálneho plánovania a rozvoja lesných závodov.

3.5.4 Ku kľúčovému opatreniu 20: „Skúmanie súvislostí medzi trvalo udržateľnou správou lesov a odbornou prípravou resp. kvalifikáciou v lesnom hospodárstve“

3.5.4.1 Komisia by mala podporovať vedecký výskum súvislostí medzi trvalo udržateľnou správou lesov a odbornou prípravou resp. kvalifikáciou vlastníkov lesov a zamestnancov správy lesov (objasnenie požiadaviek).

3.5.4.2 EHSV odporúča Komisii vypracovať štúdiu o tom, aké špecifické pracovné profily sú potrebné na zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti lesného hospodárstva.

3.5.5 Ku kľúčovému opatreniu 21: „Vidiecke oblasti“

3.5.5.1 Lesné plochy sa v členských štátoch nachádzajú hlavne v štruktúrne slabých vidieckych oblastiach. Lesné hospodárstvo v týchto oblastiach zabezpečuje udržiavanie infraštruktúry a vlastníkom lesov a vidieckemu obyvateľstvu poskytuje zamestnanie a príjmy. Bez ekonomicky zdravého lesného hospodárstva by tieto ekologicky hodnotné turistické oblasti začali zaostávať za celkovým rozvojom krajiny. Pravdepodobným dôsledkom by bola migrácia obyvateľstva z vidieka, starnutie populácie, zanedbané lesné plochy alebo chátranie infraštruk-

túry. Rozklad vidieckych štruktúr nevyhnutne spôsobuje ťažkosti vo využívaní dreva ako suroviny v čase zvyšujúceho sa celosvetového dopytu.

3.5.5.2 Komisia by mala propagovať a podporovať zisťovania a výskum dôležitosti lesného hospodárstva pre vidiecke oblasti.

3.5.5.3 EHSV je presvedčený, že členské štáty by bolo treba vyzvať na zaručenie a zlepšenie situácie na trhu práce vo vidieckych oblastiach. Treba sa vyvarovať sociálnej tvrdosti vyplývajúcej z neustálych štrukturálnych zmien. Podľa potreby by sa proti takémuto vývoju malo pôsobiť prostredníctvom koordinovaných programov. Mala by sa zväčšiť príťažlivosť vidieckych oblastí pre obyvateľstvo, zvlášť mladých ľudí.

3.5.5.4 Výbor vyzýva Komisiu, aby vidiecke oblasti finančne podporovala prostredníctvom EPFRV. Finančná pomoc by sa mala poskytnúť na požiadanie priamo vlastníkom lesov resp. lesným závodom alebo združeniam lesných závodov.

4. Hodnotenie

4.1 Komisia by mala zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany v európskom lesnom hospodárstve boli zastúpené v Poradnej skupine pre lesníctvo a korok.

V Bruseli 26. októbra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS